

Ambtenaren ministerie hielpen heimelijk mee aan nieuwe biomassasubsidie Vattenfall | ‘Dit gaat gedoe opleveren’

Ondanks kabinetsbesluit en uitspraak van de Raad van State, die de omgevingsvergunning vernietigde vorig jaar zomer, voor de geplande biomassacentrale Diemen¹, hielpen ambtenaren van EZK het energiebedrijf Vattenfall aan 395 miljoen biomassasubsidie, blijkt uit nieuw, onthulde correspondentie.

De milieuactiegroepen, Comité Schone Lucht, Leefmilieu en MOB ontdekten via twee WOO verzoeken dat de miljoenen overheidssubsidie vorig jaar opnieuw is toegekend. Uit het eerste WOO besluit bleek dat de toekenning heimelijk had plaatsgevonden.² De Rijksoverheid maakte dit besluit niet openbaar. Uit het tweede WOO besluit over de communicatie en besluitvorming tussen minister en Vattenfall, kwam vervolgens aan het licht dat de toegekende subsidie onrechtmatig was.³

Het megabedrag is ondanks een onmiddellijke stop op alle nieuwe biomassasubsidies via een kabinetsbesluit in april 2022, een jaar later (maart 2023) toegekend. Minister Jetten ging onder druk van een internationale oproep geïnitieerd door Comité Schone Lucht, over tot het besluit te stoppen met de subsidies voor warmtenetten en kastuinbouw. De oproep werd door meer dan 300.000 burgers getekend.⁴ De nieuwe toekenning is volgens Comité Schone Lucht een nieuwe politieke dwaling van ongekende grootte in het controversiële biomassadossier.

Uit de stukken blijkt dat een ambtenaar aan een andere ambtenaar vraagt de woorden “zoals de intentie van de subsidiestop was” weg te laten. Daarnaast wordt onder meer in de correspondentie tussen de ambtenaren en Vattenfall aangegeven dat als dit bekend wordt het "gedoe gaat opleveren". De ambtenaren wisten dus wat de intentie was van de motie 25 februari 2021 (kamermeerderheid voor stopzetting subsidies biomassa) en het kabinetsbesluit 22 april 2022 (geen biomassa voor gebouwde omgeving)⁵ maar handelde contra de motie 2021, het kabinetsbesluit 2022 en ook het SER advies (2020).

Om deze reden hebben Comité Schone Lucht, Leefmilieu en MOB, beroep aangetekend tegen de Rijksoverheid (**BEROEPSCHRIFT**). Zij verzoeken de minister om de nieuwe biomassasubsidie van € 395 miljoen in te trekken zodat het geld

---

¹ <https://comiteschonelucht.nl/biomassacentrale-vattenfall-omgevingsvergunning-ingetrokken/>

² Besluit eerste WOO verzoek: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/woo-besluiten/2023/08/03/besluit-op-woo-verzoek-over-subsidie-voor-de-biomassacentrale-vattenfall>;

³ Besluit tweede WOO verzoek: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/woo-besluiten/2024/01/30/besluit-op-woo-verzoek-over-aanvragen-besluit-van-de-biomassacentrale-vattenfall>

⁴ <https://comiteschonelucht.nl/breaking-subsidiestop-laagwaardige-biomassawarmte/>

⁵ De onmiddellijke subsidiestop van 22 april 2022 geldt voor warmtelevering aan de gebouwde omgeving (warmtenetten) en kastuinbouw. De warmtelevering van Vattenfall is in de aanvraag volledig ten onrechte gepresenteerd als zgn hogetemperatuurwarmte.

Ambtenaren ministerie hielpen heimelijk mee aan nieuwe biomassasubsidie Vattenfall | *‘Dit gaat gedoe opleveren’* beschikbaar komt voor energiebesparing en échte schone energie.

Perscontact Comite Schone Lucht | +31 (0) 6-41514330

BIJLAGEN | Achtergrondinformatie en Context, p.2-5

1.1 Lagetemperatuurwarmte voor gebouwde omgeving

Minister Jetten heeft op 22 april 2022 subsidie voor nieuwe biomassacentrales voor lagetemperatuurwarmte – dat wil zeggen voor gebouwde omgeving en kastuinbouw – per onmiddellijk stop gezet.⁶ In zijn bijbehorende Kamerbrief licht de minister nog eens klip en klaar toe wat hij verstaat onder lagetemperatuurwarmte (voetnoot 5 op pagina 5): *“Met lage temperatuurwarmte wordt warmte bedoeld die geleverd wordt aan de gebouwde omgeving en de glastuinbouw via bijvoorbeeld warmtenetten. Deze warmte heeft in de regel een aflevertemperatuur bij de afnemer van 100°C of lager.”*

1.2 Hogetemperatuurwarmte voor industrie

De minister gaat verder: “Hoge temperatuurwarmte kent een aflevertemperatuur bij de afnemer van hoger dan 100°C en wordt ingezet in de industrie en niet in de gebouwde omgeving.” De minister geeft helder aan dat biomassaverbranding voor lage temperatuurwarmte voor de gebouwde omgeving (warmtenetten) niet meer wordt gesubsidieerd. Alternatieven voor lagetemperatuurwarmte (zoals bodemwarmte) zullen verder door de minister worden gestimuleerd. Het kabinet zal hierom extra inzet plegen op het versneld opschalen van duurzame warmtebronnen als geothermie, restwarmte en aquathermie. Zelfs als een temperatuureis van maximaal 100°C wordt toegepast, gaat het bij warmtenetten om lagetemperatuur warmte. Volgens de vigerende Warmtewet is de woning de gebruiker. De bij de woning afgeleverde warmte mag in de zogenoemde “afleverset” vanwege veiligheidsredenen niet hoger zijn dan 95°C. “Lage temperatuurwarmte” wordt gebruikt en beschouwd vanuit het gebruikersperspectief, dat wil zeggen de woning. Daar is de temperatuur maximaal 95°C.

1.3 Omzeilen subsidiestop

Om de subsidiestop te omzeilen, stellen RVO en Vattenfall dat het bij het warmtenet toch om hogetemperatuurwarmte gaat. Direct na het eerste zgn warmteoverdrachtstation (WOS) wordt in het stookseizoen bij extreme koude dagen wel iets meer dan 100°C gemeten. Daarmee is het dan volgens RVO en Vattenfall hogetemperatuurwarmte. Echter voor de Warmtewet is het warmteoverdrachtstation onderdeel van het warmtetransportsysteem, van de warmtedistributeur en niet van de gebruiker. Echter met deze redenatie weet Vattenfall de subsidiestop te omzeilen. De subsidieaanvraag van het najaar 2022 wordt gehonoreerd en Vattenfall ontvangt in maart 2023 een nieuwe subsidie van € 395 miljoen euro voor de geplande biomassacentrale.⁸

---

⁶ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2022/04/22/onmiddellijke-subsidiestop-voor-laagwaardige-warmte-uit-biogroondstoffen>

⁷ <https://open.overheid.nl/documenten/ronl-7fbf02296b8e93cf235319dcc4331c2ea6153566/pdf>

⁸ <https://data.rvo.nl/subsidies-regelingen/projecten/sde2212888-biomassa> : Biomassacentrale Diemen van Vattenfall. Capaciteit: 100 MW. SDE subsidie: € 395 miljoen.

Ambtenaren ministerie hielpen heimelijk mee aan nieuwe biomassasubsidie Vattenfall | *‘Dit gaat gedoe opleveren’*

Context en achtergrond

Sinds 2018 heeft Vattenfall (voorheen Nuon) plannen om de grootste biomassacentrale van Nederland te bouwen in Diemen, aan de rand van Amsterdam. Dit betreft een megagrote houtkachel van 100 Megawatt

waarin op jaarbasis 200.000 miljoen ton aan hout wordt verstoekt. Hout dat is verkregen door bos- en kaalkap uit vaak natuurlijke en vaak beschermde Baltische bossen en (biodiverse) bossen uit de VS.

Vattenfall claimt biomassa als duurzame energiebron

Biomassacentrales worden door energiebedrijven zoals Vattenfall gepresenteerd als een duurzame energiebron. Zo beweert Vattenfall dat de ‘verbranding van duurzame biomassa zorgt voor veel minder CO₂-uitstoot dan het gebruik van kolen en aardgas en zo een van de technieken is om onze energievoorziening te verduurzamen’.

In realiteit is het verbranden van biomassa allesbehalve duurzaam. Het verbranden van houtige biomassa vindt zijn oorsprong in de VN-conferentie over klimaatverandering in 1997. Het toen opgestelde Kyoto-protocol was bedoeld om de uitstoot te verminderen. Industriële bosverbranding werd geformaliseerd omdat onderhandelaars toen nog dachten dat biomassa een klein onderdeel was van de energieproductie ofwel kleinschalig genoeg om hergroei van bossen te bewerkstelligen. Dit was echter nooit bedoeld om miljoenen tonnen hout duizenden kilometer verderop te verschepen om in een ander land te verbranden.

Wetenschap keert zich tegen biomassa

Ook het IPCC, gaf in 1997 al aan dat houtverbranding weliswaar ‘technisch hernieuwbaar’ (bomen groeien in 50 tot 100 jaar terug) maar moeilijk als ‘echt hernieuwbaar’ gedefinieerd kan worden. Dit in tegenstelling tot zon en wind. De CO₂-uitstoot bij biomassaverbranding per eenheid opgewekte energie 16% hoger is dan bij kolen, en 94% hoger dan bij gas.⁹

Ook komt er bij houtverbranding grote hoeveelheden (ultra)fijnstof, stikstof en andere chemische stoffen vrij, die zeer schadelijk zijn voor de luchtkwaliteit en voor mens, dier en milieu. Het RIVM en de GGD waarschuwden daarom in 2018 al voor een ernstige toename in (ultra)fijnstof. Het RIVM stelt dat houtstook (zowel grootschalig als bij particuliere huishoudens) dient te worden gestopt om de nieuwe advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor 2030 te halen.¹⁰

Daarnaast stelt Vattenfall ‘alleen laagwaardig hout’ te gebruiken. Dat is hout dat nergens anders voor kan worden gebruikt, een afvalproduct. ‘De biomassa die wij inzetten komt uit het onderhoud van wegen, parken en verantwoord beheerde bossen. Die biomassa groeit ook weer terug. Hierdoor is duurzame biomassa een bron die niet opraakt’, aldus Vattenfall. Dit is eveneens onjuist. Om aan de grote vraag naar houtige biomassa te kunnen voldoen, worden systematisch en op industriële schaal bestaande bossen gekapt, met name in de Verenigde Staten en de Baltische Staten. De biomassa wordt vervolgens per (vervuilende) bulk carriers naar Rotterdam getransporteerd.

---

⁹ <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2023-10/Nederlandse-energiedragelijst-2023.pdf>

¹⁰ <https://www.rivm.nl/nieuws/ingrijpende-maatregelen-nodig-om-who-advieswaarden-voor-luchtkwaliteit-in-2030#:~:text=Om%20al%20in%202030%20de,een%20inventarisatie%20van%20het%20RIVM.>

Ambtenaren ministerie hielpen heimelijk mee aan nieuwe biomassasubsidie Vattenfall | ‘Dit gaat gedoe opleveren’

Nederland draagt op grote schaal bij aan de ontbossing en bosdegradatie voor biomassa wereldwijd. Nederland is de grootste importeur van houtige biomassa in de EU. In 2022 werd er in de EU 5,89 miljoen ton biomassa geïmporteerd, waarvan 3,1 miljoen ton naar Nederland. De VS is de grootste leverancier aan Nederland, met 1,87 miljoen ton biomassa. Zo stelt Andrew Whitehurst van de Amerikaanse

natuurorganisatie Healthy Gulf over de export van biomassa van de VS naar Europa: ‘Onze natuur wordt in gevaar gebracht, zodat jullie kunnen pronken met jullie klimaatbeleid. Het is oneerlijk.’¹¹

Certificering ondeugdelijk

Voor de geïmporteerde houtpellets gelden in de EU en NL de certificeringseisen van het Sustainable Biomass Program. Uit recent grootschalig onderzoek blijkt dat dit gehanteerde certificeringsprogramma (SBP) voor houtkap niet voldoet aan de Nederlandse duurzaamheidscriteria voor biomassa.¹² Onder meer omdat de certificatie volledig wordt overgelaten aan de houtpelletbedrijven zelf waardoor een legitieme, objectieve en effectieve duurzaamheidsstandaard voor biomassa-energie ontbreekt. Toch verstrekt de Nederlandse regering miljarden euro's aan biomassasubsidies (SDE++) aan energiebedrijven op basis van deze SBP-certificatie volgt echter dat deze eisen de duurzaamheid van biomassa niet garanderen, onder meer door de grote kans op fraude.

Dit maakt de energieopwekking door houtige biomassa nog schadelijker voor het milieu, lbiodiversiteit en luchtkwaliteit). Door hele bomen te verbranden, komt CO₂ die in die boom is opgeslagen onmiddellijk in de atmosfeer terecht. Het duurt minstens 50 tot 150 jaar voordat de uitgestoten CO₂ weer is vastgelegd door nieuw aangeplante bomen (zogenaamde CO₂-schuld), als aanplant of regeneratie van bomen al plaatsvindt. Meestal is dat niet het geval. In de VS geldt bijvoorbeeld geen aanplantplicht. Daarbij geldt dat de periode van 50 tot 150 jaar niet strookt met de Europese doelstelling om in 2030 55% CO₂-reductie te halen en in 2050 klimaatneutraal te zijn.

RIVM

Het RIVM heeft aangegeven dat het houtverbranding moet worden gestopt om de aanbevolen luchtkwaliteitsnormen van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) in 2030 te halen. De stikstof-uitstoot zorgt voor een verdere verslechtering van de natuur. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat houtrook leidt tot gezondheidsklachten. Inademen van houtrook kan leiden tot kortademigheid en extra medicijngebruik. Maar ook in internationale onderzoeken zijn gezondheidseffecten gevonden bij volwassenen en kinderen.

Voorbeelden hiervan zijn COPD (Chronic Obstructive Pulmonary Disease (chronische bronchitis of longemfyseem)), slechtere longfunctie, longontsteking, longkanker, oorontsteking bij kinderen en een lager geboortegewicht. Dit heeft te maken met de chemische stoffen die vrijkomen bij houtstook. Bijvoorbeeld fijnstof, ultrafijnstof, koolmonoxide, verschillende vluchtige organische stoffen en PAKs(de zgn Poly-cyclische Aromatische Koolwaterstoffen). Deze stoffen zijn zeer schadelijk voor de gezondheid van niet alleen mens, maar ook dier en natuur. Ultrafijnstof is zeer schadelijk voor de gezondheid. Het betreft piepkleine roetdeeltjes waarvoor geen filters zijn. Deze deeltjes dringen overal in door. Onder andere in onze longen en bloedvatstelsel. Daarnaast komt bij houtverbranding stikstof en CO₂ vrij. Vele malen meer dan bij gas en steenkool.

¹¹ <https://www.parool.nl/wereld/natuurbeschermers-nederlandse-subsidie-voor-biomassa-vernielt-natuur-amerika~b08b658e/>

¹² [Certificeren op papier zonder naar het bos te kijken - Joop - BNNVARA](#)

Ambtenaren ministerie hielpen heimelijk mee aan nieuwe biomassasubsidie Vattenfall | *'Dit gaat gedoe opleveren'*

Ambtenaren ministerie hielpen heimelijk mee aan nieuwe biomassasubsidie Vattenfall | ‘Dit gaat gedoe opleveren’

Houtstook huidige kolencentrales

Hoewel minister Rob Jetten in april 2022 een onmiddellijke stop afkondigde voor nieuwe biomassaprojecten wordt op dit moment nog in de huidige vier Nederlandse kolencentrales 3.5 miljoen ton hout bijgestookt op jaarbasis. Dit komt bovenop de lopende 1.5 miljoen houtverbranding in biomassacentrales en 1 miljoen ton houtverbranding door particulieren. Ook hier zijn geen filters voor de ultrafijnstof en CO₂ uitstoot. Kolencentrales hebben weliswaar afvang van fijnstof maar nagenoeg niet voor het schadelijke ultrafijn stof. Ook de uitstoot van stikstof blijft bij de vervanging van kolen door stikstof onverminderd hoog.

Concreet betekent dit dat er gemiddeld elke drie dagen bulk carriers vanuit de Baltische staten en o.a. Amerika naar Rotterdam varen met aan boord per keer ca 30.000 ton hout uit kaalgekapte bossen, vaak ook uit natuurlijke en beschermde bossen met alle gevolgen voor de biodiversiteit daar. 30.000 ton is ongeveer gelijk aan 30.000 bomen. Niet alleen de uitstoot maar ook de bos- en kaalkap, het vernalmen van deze bossen tot houtsnippers en het transport moet meegeteld worden je meetellen in de uitstoot.

RWE kolencentrales naar 100% biomassa met CCS

RWE, de grootste energieproducent in Nederland en Europa, wil de Amer- en Eemshavencentrale, die van de kolen af moeten, ombouwen naar volledige biomassacentrales met CO₂-afvang en opslag (CCS).¹³ Als de vergunningen worden afgegeven, zal RWE per jaar 7,5 miljoen ton hout mogen verbranden. Dat betekent een verdubbeling van de huidige houtstook in kolencentrales. Volgens wetenschappers veroorzaakt bio-energie mét CO₂-afvang en opslag per saldo juist meer CO₂-uitstoot.¹⁴ Dit vanwege de vele CO₂-emissies die óók moeten worden meegerekend. Aan de schoorsteen wordt weliswaar CO₂ afgevangen en vervolgens opgeslagen, maar deze afvang en opslag kost een derde van de opgewekte energie. CO₂-emissies bij de boskap, de productie van houtpellets en het transport van hout dienen ook te worden meegerekend. Nieuw aangeplante bomen hebben pas na vijftig tot honderd jaar de uitgestoten CO₂ vastgelegd. Als die nieuwe aanplant ook daadwerkelijk plaatsvindt. Zo is er in de VS geen aanplantplicht.

Nieuwe subsidie-aanvraag Vattenfall na stop

Toch was het kabinetsbesluit mbt de subsidiestop biomassa voor Vattenfall geen reden om te stoppen met de plannen. Integendeel. In september 2022 vroeg Vattenfall opnieuw subsidie aan voor de biomassacentrale. Dit omdat de eerder toegekende 395 miljoen euro zou komen te vervallen vanwege de lopende juridische procedures, aangespannen door MOB en Natuurmonumenten ism Comité Schone Lucht, tegen de vergunningen. Met dit beroep hadden de milieugroepen succes. De Raad van State vernietigde afgelopen augustus (2023) de omgevingsvergunning van Vattenfall voor de nog te bouwen biomassacentrale. Ook had een milieu-effectrapport opgesteld moeten worden. Hierdoor kwamen per direct de aanmerkingsvoorwaarden om in aanmerking te komen te vervallen voor de 395 miljoen.

---

¹³ <https://comiteschonelucht.nl/rwe-energiecentrale-eemshaven-volledig-op-biomassa-is-desastreus/>
<https://comiteschonelucht.nl/zienswijze-mbt-tot-het-vast-te-stellen-advies-voor-de-notitie-reikwijdte-en-detailniveau-nrd-voor-het-mer-beccus-in-de-amercentrale/>

¹⁴ <https://comiteschonelucht.nl/averechtse-klimaatoplossing-en-valse-beloofte-beccs/>
<https://comiteschonelucht.nl/broeikasgasverwijdering-verklaring-van-wetenschappers-en-economen/>